

บทที่ 3

ระเบียบวิจัย และวิธีการศึกษา

การศึกษาเรื่อง “ความสามารถในการจัดการความรู้ของบุคลากร สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม” เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยมีวิธีการศึกษาดังนี้

วิธีการศึกษา

1. การศึกษาข้อมูลจากเอกสาร (Documentary Study) เป็นการศึกษารวบรวมข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการ บทความ วิทยานิพนธ์และสารนิพนธ์ สิ่งตีพิมพ์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาประกอบการศึกษาให้สมบูรณ์

2. การศึกษาภาคสนาม (Field Study) เป็นการศึกษารวบรวมข้อมูลจากภาคสนามโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรกลุ่มเป้าหมาย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา

ประชากรที่ใช้ศึกษา คือ บุคลากรของสำนักนิคมเศรษฐกิจพอเพียง และสำนักจัดการโครงการตามนโยบาย สังกัดสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เนื่องจากสำนักนิคมเศรษฐกิจพอเพียง และสำนักจัดการโครงการตามนโยบายจัดตั้งขึ้นโดยมีเป้าหมายหลัก คือ การสร้างสรรค์ความรู้ใหม่ ๆ เพื่อถ่ายทอดให้แก่เกษตรกร และบุคลากรในองค์กร รวมไปถึงการจัดระบบความรู้ในรูปแบบสื่อสิ่งพิมพ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ เพื่อง่ายต่อการเข้าถึงความรู้ รวมไปถึงการเผยแพร่และแลกเปลี่ยนความรู้ ตลอดจนการนำไปความรู้ไปประยุกต์ใช้เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์แก่เกษตรกร ซึ่งเป้าหมายดังกล่าวจะประสบผลสำเร็จได้นั้น จะต้องดำเนินการภายใต้กระบวนการจัดการความรู้ของบุคลากร

ดังนั้น ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ คือ บุคลากรของสำนักนิคมเศรษฐกิจพอเพียง และสำนักจัดการโครงการตามนโยบาย สังกัดสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม จำนวน 75 คน โดยมีรายละเอียดดังนี้

ข้าราชการ	จำนวน	39	คน
-----------	-------	----	----

พนักงานราชการ	จำนวน	6	คน
ลูกจ้างชั่วคราว	จำนวน	30	คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาค้างครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม ซึ่งมีเนื้อหาครอบคลุมวัตถุประสงค์ โดยลักษณะของคำถามประกอบด้วยคำถามปลายปิด และปลายเปิด สามารถแบ่งออกได้เป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

- 1) เพศ เป็นคำถามให้เลือกตอบ
- 2) อายุ เป็นคำถามปลายเปิด
- 3) ระดับการศึกษา เป็นคำถามให้เลือกตอบ จำนวน 4 ระดับ ได้แก่
 - ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6) หรือปวช.
 - ระดับปวส.อนุปริญญาหรือเทียบเท่า
 - ระดับปริญญาตรี
 - ระดับสูงกว่าปริญญาตรีขึ้นไป
- 4) สถานภาพการทำงาน เป็นคำถามให้เลือกตอบ จำนวน 3 สถานภาพ ได้แก่
 - ข้าราชการ
 - พนักงานราชการ
 - ลูกจ้างชั่วคราว
- 5) ตำแหน่งงาน เป็นคำถามปลายเปิด
- 6) เงินเดือน เป็นคำถามให้เลือกตอบ จำนวน 4 ระดับ ได้แก่
 - น้อยกว่า 10,000 บาท
 - 10,000–19,999 บาท
 - 20,000–29,999 บาท
 - ตั้งแต่ 30,000 บาทขึ้นไป
- 7) อายุงาน เป็นคำถามปลายเปิด

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อรูปแบบการบริหารขององค์การที่เหมาะสม เป็นคำถามให้เลือกตอบ ทั้งหมด จำนวน 5 ข้อ ดังนี้

- โครงสร้างขององค์การ เป็นคำถามให้เลือกตอบ จำนวน 1 ข้อ
- วัฒนธรรมองค์การ เป็นคำถามให้เลือกตอบ จำนวน 1 ข้อ
- อำนาจการบริหารขององค์การ เป็นคำถามให้เลือกตอบ จำนวน 1 ข้อ
- การติดต่อสื่อสารขององค์การ เป็นคำถามให้เลือกตอบ จำนวน 1 ข้อ
- การวัดประสิทธิผลขององค์การ เป็นคำถามให้เลือกตอบ จำนวน 1 ข้อ

ส่วนที่ 3 ข้อมูลด้านความสามารถในการจัดการความรู้ของบุคลากร เป็นคำถามเกี่ยวกับระดับพฤติกรรมการแสดงออก และการปฏิบัติตนต่อกระบวนการจัดการความรู้ของบุคลากร ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 กระบวนการ ได้แก่

- การสร้างความรู้ (Knowledge Creation) จำนวน 5 ข้อ
- การประมวลความรู้ (Knowledge Codification) จำนวน 5 ข้อ
- การเผยแพร่ และแลกเปลี่ยนความรู้ (Knowledge Distribution and Exchanging) จำนวน 5 ข้อ
- การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ (Knowledge Utilization) จำนวน 5 ข้อ

ส่วนที่ 4 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาแจกแบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองตั้งแต่วันที่ 1-15 มกราคม 2552

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลและตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละชุด จากนั้นใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ SPSS (Statistical Package for the Social Sciences)

ลักษณะของแบบสอบถามเกี่ยวกับความสามารถในการจัดการความรู้ของบุคลากร ผู้ศึกษาพิจารณาระดับพฤติกรรมแสดงออกและการปฏิบัติตนถึงกระบวนการสร้างความรู้ การประมวลความรู้ การเผยแพร่และแลกเปลี่ยนความรู้ และการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องของบุคลากรสำนักนิคมเศรษฐกิจพอเพียง และสำนักจัดการโครงการตาม

นโยบาย สังกัดสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม โดยกำหนดค่าคะแนนเป็น 4 ค่าคะแนน ดังนี้

ปฏิบัติเป็นประจำ	มีค่าเท่ากับ 3 คะแนน
ปฏิบัติบางครั้ง	มีค่าเท่ากับ 2 คะแนน
ปฏิบัตินาน ๆ ครั้ง	มีค่าเท่ากับ 1 คะแนน
ไม่เคยปฏิบัติปฏิบัติ	มีค่าเท่ากับ 0 คะแนน

การแสดงระดับของคะแนนเฉลี่ย พิจารณาจากคะแนนคำตอบ โดยแบ่งเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ระดับน้อย ระดับปานกลาง และระดับมาก โดยใช้เกณฑ์การคำนวณความกว้างของ อันตรภาคชั้น ดังนี้

$$\frac{\text{คะแนนสูงสุด}-\text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{3-0}{3} = 1$$

โดยกำหนดความหมายของคะแนนเฉลี่ยที่ได้ ดังนี้

ค่าคะแนนระดับเฉลี่ย 0.00–1.00 หมายถึง ระดับพฤติกรรมการแสดงออก และการปฏิบัติตนในการจัดการความรู้มีอยู่น้อย

ค่าคะแนนระดับเฉลี่ย 1.01–2.00 หมายถึง ระดับพฤติกรรมการแสดงออก และการปฏิบัติตนในการจัดการความรู้มีอยู่บ้าง (ปานกลาง)

ค่าคะแนนระดับเฉลี่ย 2.01–3.00 หมายถึง ระดับพฤติกรรมการแสดงออก และการปฏิบัติตนในการจัดการความรู้มีอยู่มาก

สำหรับการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเพื่อดูความแตกต่างระหว่างตัวแปร ผู้ศึกษาได้เปรียบเทียบปัจจัยด้านรูปแบบการบริหารขององค์กร กับความสามารถในการจัดการความรู้ของบุคลากร ทั้ง 4 กระบวนการ ได้แก่ การสร้างความรู้ การประมวลความรู้ การเผยแพร่และแลกเปลี่ยนความรู้ และการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ ซึ่งผู้ศึกษาได้กำหนดค่าความแตกต่างไว้ที่ 0.15 กล่าวคือ หากค่าความแตกต่างมีมากกว่า 0.15 แสดงว่ามีความแตกต่าง โดยระดับความสามารถในการจัดการความรู้ของบุคลากรจะอยู่ในระดับใดจะทำการพิจารณาจากค่าเฉลี่ยมัชฌิมเลขคณิต ($\bar{x}$)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติดำเนินการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัยทาง สังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Science: SPSS for Windows) เพื่อหาค่าสถิติ และวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ค่าสถิติร้อยละ (Percentage) และค่าความถี่ (Frequency) ใช้ในการวิเคราะห์ และอธิบายคุณลักษณะ ดังต่อไปนี้

1.1 ข้อมูลส่วนบุคคลของบุคลากร สำนักรักษาเศรษฐกิจพอเพียง และสำนักจัดการโครงการตามนโยบาย สังกัดสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพการทำงาน ตำแหน่งงาน เงินเดือน อายุงาน

1.2 ความคิดเห็นต่อรูปแบบการบริหารขององค์การ ได้แก่ โครงสร้างองค์การ วัฒนธรรมองค์การ อำนาจการบริหารขององค์การ การติดต่อสื่อสารขององค์การ และการวัดผลขององค์การ

1.3 ความสามารถในการจัดการความรู้ของบุคลากรทั้ง 4 กระบวนการ ได้แก่ การสร้างความรู้ การประมวลความรู้ การเผยแพร่และแลกเปลี่ยนความรู้ และการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้

2. ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้ทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของปัจจัยด้านรูปแบบการบริหารขององค์การกับความสามารถในการจัดการความรู้ของบุคลากรทั้ง 4 กระบวนการ ได้แก่ การสร้างความรู้ การประมวลความรู้ การเผยแพร่และแลกเปลี่ยนความรู้ และการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้